ÕPPEMATERJAL **I KOOLIASTMELE**

VÄIKESE PÕHJAPÕDRA AILO

SUUR SEIKLUS

EESTI KEELES

REŽISSÖÖR **GUILLAUME MAIDATCHEVSKY**

FILMI PIKKUS **1h 26 min**

Filmist

„Väikese Põhjapõdra Ailo suur seiklus“ räägib loo metsiku noore põhjapõdra võitlusest ellujäämise nimel, et suureks kasvada ja oma karjaga rändele minna. Teekonnal peab habras põhjapõdravasikas ületama suuri katsumusi, et oma esimene eluaasta vastu pidada. Tema võimekus karmis tundras hakkama saada on tõeline muinasjutt, mis näitab suureks kasvamise rõõme ja valusid.

See on film, mille tegelasteks on tundra elanikud ja maastik. Peategelane Ailo on põhjapõder ehk poro. Porode sarved võivad kasvada kuni 1,5m kõrguseks ja nende üleolev hoiak ning paks kasukas teeb neist ühed Lapimaa uhkeimad loomad. Põhjapõtrade karjad on rännanud juba aastatuhandeid, et jõuda aladele, kus neid ootavad samblikud ja muu eluks vajalik. Oma rändel võib Ailo kohata palju erinevaid tundra elanikke nagu polaarrebaseid, lemminguid, oravaid, põtru, tuhkruid, ilveseid, kotkaid, ahme, huntidest ja karudest rääkimata.

Lapimaa on Euroopa piiriala, mis ühendab Norrat, Rootsit ja Soomet. See on paik, mille maastiku eripärad otsustavad, kes jääb ellu ja kes mitte. Karm koht, mis on üha suuremas ohus tänu inimtegevusele. Sealne elukeskkond, maastik ja loomade käitumine on konstantselt kliimasoojenemise poolt ohustatud. Kuidas suudavad sealsed elanikud kohaneda?

„Väikese põhjapõdra Ailo suur seiklus“ on Prantsusmaa-Soome-Norra koostöös tehtud film, mille režissööriks on prantslane Guillaume Maidatchevksy. Filmi levitab Eestis Estinfilm.

Film sobib eriti hästi vaatamiseks I kuni III kooliastme lastele ning toetab erinevate üldpädevuste kinnistamist õppetöös ja eriti loodusainetes. Lisaks võiks film tekitada palju arutelukohti suuremaks kasvamise väljakutsete ja kliimamuutuste kohta. Materjalid on koostatud Soome filmiharidusorganisatsiooni Koulukino toel ja on mõeldud võimalusel kasutamiseks mitme tunni vältel.

ÕPPEMATERJAL I Kooliastmele

Eesmärgid:	Õpilane väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; avaldab ja põhjendab oma arvamust, teeb järeldusi; jutustab ja kirjutab pildiseeria või märksõnade abil; annab küsimustele toetudes arusaadavalt edasi filmi sisu; kirjeldab loodusobjekte; märkab muutusi looduses.
Seos riikliku õppekavaga:	Võtmesõnad: sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, loodusteaduste pädevus, keskkond ja jätkusuutlik areng.
Vanuseaste:	I kooliaste

HÄÄLESTUS

Kestus	Ülesanne	Vahendid
5-10 min	**Kui mina oleksin loom - individuaalne töö** 1) Õpilased joonistavad või kirjutavad (märkme)paberile ühe looma nimetuse, kelle moodi nad enda meelest kõige rohkem on. 2) Jagavad oma pilte ja põhjendusi kogu klassiga. *Valida võib filmis nähtud või nt Eesti loomade seast.*	Paber, kirjutus-vahend.
5-10 min	**Mida võtan kaasa matkale tundrasse?** 1) Filmi põhjal ja õpetaja abiga arutatakse, mis on tundra ja elu selles. 2) Õpilased kirjutavad (märkme)paberile viis asja, mida peaks kindlasti tundrasse minnes kaasa võtma. 3) Õpilased jagavad oma mõtteid paarilisega ning õpetaja küsib paari õpilast, miks just sellised asjad valisid.	Paber, kirjutus-vahend.

ÕPPIMINE

Kestus	Ülesanne	Vahendid
u 30 min	**Julgustükk - paaristöö** 1) Õpetaja kirjutab tahvlile "julgus" ning koos arutatakse sõna tähenduse üle. 2) Õpilased leiavad paarides vähemalt ühe olukorra, kus Ailo pidi üles näitama suurt julgust. 3) Seejärel mõeldakse paarides või rühmades ühe korra peale enda elus, kus tuli olla väga julge. Seejärel valitakse välja olukord ning koostatakse a) etüüd/lühike etendus; b) jutustus; c) koomiks. **Kui oma elust ei tule mõtteid, siis võib valida ka mingi raamatu- või filmitegelase vms.* 4) Paaris- või grupitöö tulemus esitatakse klassile ning võimalusel arutatakse olukorrad läbi.	Paber, kirjutus- ja joonistus-vahendid.
u 30 min	**Kohtumine - rühmatöö** 1) Klassiga arutatakse, milliste erinevate loomadega Ailo kohtus, milline oli nende omavaheline suhe, milliseid tundeid Ailo tunda võis. 2) Õpilased mõtlevad filmi ühe lisastseeni juurde, kus Ailo kohtub juba tuttava või uu(t)e looma(de)ga, ning kirjutavad selle üles või koostavad kava. 3) Õpilased etendavad klassile lisastseeni või joonistavad sellest pildiseeria. 4) Klassiga arutatakse, mis loomadega oli tegemist, mis juhtus, antakse tagasisidet esinejatele.	Paber, kirjutus- ja joonistus-vahendid.
	Tunnete kiir - üksi ja/või paaristöö 1) Õpilased koostavad filmi kohta mõttekaardi, kuhu panevad kirja ühe-kahe sõnaga sündmused Ailo elust.	Paber, kirjutus-

30-35 min	2) Kui kõik olulisemad sündmused on kirjas, siis valivad teise värvi ning kirjutavad iga sündmuse alla, mida Ailo võis sel hetkel tunda. 3) Õpetaja teeb sündmustest ja tunnetest kokkuvõtte, küsib õpilaste endi kogemuste kohta. 4) Edasi valivad mõttekaardilt ühe tunde ning a) mängivad selle klassile läbi; b) joonistavad pildi.	vahend/ värvilised pliiatsid.
	Jutumullid - paaristöö 1) Klassiga arutatakse, mis filmis juhtus, millised olid olulisemad sündmused jne. 2) Õpetaja jagab õpilased paaridesse ning koos täidetakse jutumullide tööleht, kuhu kirjutatakse, mida piltidel olevad loomad võiksid mõelda, tunda rääkida. (**Jutumullide tööleht asub materjalide lõpus**). 3) Pärast paaristööd võrreldakse oma töid suuremates rühmades, õpetajaga koos tehakse ülesandest kokkuvõte.	Tööleht, kirjutus-vahend.

KOKKUVÕTE

Kestus	Ülesanne	Vahendid
10 min	**Lumetorm** 1) Iga õpilane saab tükikese valget paberit, millele kirjutab ühe asja, mida film talle õpetas või mis kõige rohkem meelde jäi, ning voldib selle kokku. 2) Õpetaja korjab paberilipikud kokku ning koondab õpilased enda ümber seisma. 3) Lugemise peale viskab õpetaja paberilipikud õhku ning iga õpilane peab ühe püüdma. Kui kõik on saanud, siis loeb iga õpilane püütud/leitud paberil oleva mõtte ette.	Paberi-lipikud, kirjutus-vahend.
7-10 min	**Üks pilt** 1) Iga õpilane saab endale A5/6 paberi ning viis minutit, et joonistada sinna, mis talle filmist kõige rohkem meeldis või meelde jäi. 2) Tööd koondatakse klassi seinale ning õpetaja küsib mõnda õpilast oma tööd selgitama.	Paber, värvilised pliiatsid.

ARUTELUKÜSIMUSI

1. Millest film rääkis?
2. Mida koges Ailo oma esimese eluea jooksul?
3. Kuidas võiks Ailol ja ta emal praegu minna?
4. Milline oli filmis nähtud loodus? Kuidas see sarnaneb ja erineb Eesti loodusest?
5. Mis oli filmis õpetlikku?
6. Miks pidi Ailo nii kiiresti uusi oskusi õppima?
7. Miks ja kuidas põhjapõdrad rändavad?
8. Kuidas iseloomustaksid peategelast Ailot 5 sõnaga?

Õppematerjali kasutusjuhend

Antud õppematerjalis on kolme sorti ülesandeid, mille seast saab teha õpetaja valikuid lähtuvalt oma ajaressursist.

- *Häälestus – kuni 10 minutit, et häälestada õpilased teemale enne filmi või tundi, kus nähtud dokumentaali käsitletakse.*
- *Õppimine – pikemad individuaalsed või rühmatööd, kus õpilane saab minna teemaga rohkem süvitsi.*
- *Kokkuvõte – alla 10 minuti, et võtta teema kokku.*

Õppematerjalid koostas Laura Komp.

Kirjuta jutumullidesse tekst: